

La docència de matèries de catalogació als ensenyaments de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona

Jesús Gascón García

Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals

Universitat de Barcelona

En aquest escrit, a petició de la Comissió de Catalogació de la Biblioteca de Catalunya, es comenta l'estat actual de la docència en aquest àmbit impartida a la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals.

Per això, es comentarà en primer lloc la situació actual i, a continuació, què es feia en els cursos anteriors fins al 2022-2023 per tal de poder valorar els canvis introduïts a partir d'aquest curs.

Situació el curs 2024-2025

Grau en Gestió d'Informació i Documentació Digital

El grau, actualment l'únic impartit a Catalunya en aquesta disciplina, té el següent pla d'estudis:

Grau en Gestió d'Informació i Documentació Digital

Primer curs		Segon curs		Tercer curs		Quart curs	
Organització i informació a l'empresa (4+2) 6 cr.	Aspectes Legals de la Informació 6 cr.	Desenvolupament de col·leccions 6 cr.	Disseny d'interacció 6 cr.	Gestió documental a l'empresa 6 cr.	Preparació al Pràcticum 3 cr. Màrqueting 3 cr.	Pràcticum 12 cr.	Web semàntic 6 cr.
Indústries culturals i societat de la informació 6 cr.	Edició web 6 cr.	Visualització d'informació 6 cr.	Repositoris i biblioteques digitals 6 cr.	Comunicació a la xarxa 6 cr.	Preservació digital 6 cr.		OT 3 cr. OT 3 cr.
Biblioteques, arxius i centres de documentació 6 cr.	Estadística aplicada 6 cr.	Fonts d'informació 6 cr.	Història del patrimoni documental 6 cr.	Gestió d'unitats d'informació 6 cr.	Avaluació i qualitat 6 cr.	Metodologia de la Recerca 6 cr.	OT 6 cr.
Informació i Formats Digitals 6 cr.	Bases de dades 6 cr.	Tècniques de comunicació 6 cr.	Serveis als usuaris 6 cr.	Anàlisi i representació del contingut 6 cr.	Tractament del material audiovisual 6 cr.	OT 3 cr. OT 3 cr.	OT 3 cr.
Cerca i Ús d'Informació 6 cr.	Recuperació d'Informació 6 cr.	Representació de la informació: metadades 6 cr.	Representació de la informació: catalogació 6 cr.	Sistemes de gestió digital de la informació I 6 cr.	Sistemes de gestió digital de la informació II 6 cr.	OT 3 cr. OT 3 cr.	TFG 9 cr.

Formació bàsica
Formació obligatòria
Optatives
TFG

Les assignatures optatives programades per al quart curs (que es poden fer a partir del tercer, segons com desenvolupi cada estudiant el seu itinerari) poden variar cada curs, en funció del nombre d'alumnes; ara, el catàleg d'assignatures:

OPTATIVES		
Biblioteques i arxius	Informació i organitzacions	Entorn digital
Biblioteques de recerca	Creació i gestió d'empreses documentals	Analítica web
Biblioteques escolars i promoció de la lectura	Deontologia i ètica professional	Dades massives (<i>big data</i>)
Biblioteques públiques	Informació especialitzada en ciències humanes i socials	Posicionament SEO
Catalogació amb RDA	Informació especialitzada en ciència i tecnologia	Projectes de digitalització
Classificació i descripció de fons d'arxiu	Serveis per a usuaris amb necessitats especials	Seguretat informàtica
Patrimoni i institucions de la memòria		Productes digitals d'informació
		BIP: Perspectives globals en informació i mitjans

A la pàgina web del grau, a [Breu descripció de l'ensenyament](#), trobareu una explicació que justifica la inclusió d'aquestes matèries i el seu lloc a l'itinerari i ens permet de no repetir-ho aquí, tot i que convé tenir-la en compte per a entendre millor la necessitat d'oferir assignatures que permetin capacitar l'estudiant per a una professió amb molts perfils laborals diferents.

Entre ells, el de professional de la catalogació en un sentit ampli, entenent aquí qualsevol tractament de la informació per tal d'organitzar-la i fer-la recuperable en qualsevol entorn i suport: assignació de metadades, catalogació descriptiva, indexació, classificació, treball amb ontologies i taxonomies, etc.

Tornant, al pla d'estudis, s'hi destaquen les assignatures relacionades amb aquest àmbit. En negre, les que, directament, tracten aquest àmbit; en girs, les que el tracten en part o hi tenen una vinculació molt directa.

Grau en Gestió d'Informació i Documentació Digital

Primer curs		Segon curs		Tercer curs		Quart curs		
Organització i informació a l'empresa (4+2) 6 cr.	Aspectes Legals de la Informació 6 cr.	Desenvolupament de col·leccions 6 cr.	Disseny d'interacció 6 cr.	Gestió documental a l'empresa 6 cr.	Preparació al Pràcticum 3 cr.	Pràcticum	Web semàntic 6 cr.	Formació bàsica
Indústries culturals i societat de la informació 6 cr.	Edició web 6 cr.	Visualització d'informació 6 cr.	Repositoris i biblioteques digitals 6 cr.	Comunicació a la xarxa 6 cr.	Màrqueting 3 cr.			
Biblioteques, arxius i centres de documentació 6 cr.	Estadística aplicada 6 cr.	Fonts d'informació 6 cr.	Història del patrimoni documental 6 cr.	Gestió d'unitats d'informació 6 cr.	Preservació digital 6 cr.	12 cr.	OT 3 cr.	Optatives
Informació i Formats Digitals 6 cr.	Bases de dades 6 cr.	Tècniques de comunicació 6 cr.	Serveis als usuaris 6 cr.	Anàlisi i representació del contingut 6 cr.	Tractament del material audiovisual 6 cr.		OT 3 cr.	TFG
Cerca i Ús d'Informació 6 cr.	Recuperació d'Informació 6 cr.	Representació de la informació: metadades 6 cr.	Representació de la informació: catalogació 6 cr.	Sistemes de gestió digital de la informació I 6 cr.	Sistemes de gestió digital de la informació II 6 cr.		OT 3 cr.	
							OT 3 cr.	
							OT 3 cr.	
								TFG 9 cr.

Entre les optatives, les referides a l'organització del coneixement són:

- Catalogació amb RDA
- Classificació i descripció de fons d'arxiu.

Al primer curs, les assignatures volen introduir els conceptes bàsics de la disciplina, el context, les unitats... Al primer semestre, assignatures generals com **Informació i Formats Digitals** introdueixen els conceptes de metadades, vocabularis de codificació i gestió de dades, aplicant-los a documents senzills. **Cerca i Ús d'Informació** presenta, des del punt de vista de l'usuari, eines de gestió de recuperació com catàlegs, bases de dades, etc.

Durant el segon semestre, comença una certa entrada en el moll de la disciplina amb les assignatures obligatòries. **Bases de Dades** se centra en l'estructura i disseny conceptual i treballa, ja en la pràctica, conceptes importants com les relacions, entitats, atributs, vocabularis controlats, índexs, etc., que després s'aplicaran en altres assignatures. A **Recuperació de la Informació**, es treballen ja més a fons elements com els vocabularis controlats i eines com bases de dades i catàlegs, també des d'un punt de vista d'usuari de l'eina però que implica conèixer com funciona i quines possibilitats ofereix.

A partir d'aquesta base, és al segon curs on, stricto sensu, comença la formació específica en representació de la informació. Per a remarcar la vinculació entre les dues assignatures, cadascuna en un semestre, s'han anomenat **Representació de la Informació: Metadades** i **Representació de la Informació: Catalogació**.

Al primer semestre, l'assignatura **Representació de la Informació: Metadades** treballa els principis generals de l'organització de la informació i la seva representació mitjançant esquemes de metadades estàndards. S'insisteix molt en la importància de la

normalització i el rigor i es presenten diverses normes de descripció i instruments de representació del contingut en contextos generals, especialment el web, introduint la idea de web semàntic. També es treballa en els elements d'informació que caracteritzen un document per a la descripció posterior d'acord amb un esquema de metadades. L'enfocament és pràctic, amb treballs on s'han d'escollir i aplicar vocabularis (Dublin Core, Schema.org, Darwin Core, LIDO) a un context concret, treballant el model RDF i els perfils d'aplicació requerits a cada situació, tornant a remarcar, ara aplicant-los conceptes com el de control de vocabulari i normalització.

Amb aquesta base, al segon semestre del segon curs es treballa un vocabulari de metadades per a l'organització de la informació en catàlegs. A **Representació de la Informació: Catalogació** es planteja la catalogació en aquest context. Els conceptes previs treballats a Metadades s'apliquen ara treballant els estàndards més rellevants: RDA i MARC21. El plantejament és pràctic: cada estudiant elabora el catàleg d'un nombre de recursos representatius de diferents casuístiques (monografia amb diferents autors, obra anònima, publicació en sèrie, lloc web, etc.) fent-ne el registre bibliogràfic corresponent i introduint-lo en una base de dades comuna (amb el sistema Koha) que permet de crear, entre tots, un catàleg col·lectiu on es poden compartir els punts d'accés que s'han anat introduint. D'un nombre limitat d'aquests punts d'accés, també se'n fan els registres d'autoritat. A banda, durant el curs, la base teòrica de la matèria s'ha tractat a partir de lectures d'articles o escrits (com la declaració de principis de catalogació de l'IFLA, etc.) i l'exposició d'alguns temes com l'organització del treball de catalogació, costos, aspectes ètics i similars.

El tercer curs passa a treballar la catalogació de continguts a l'assignatura **Anàlisi i Representació del Contingut**, durant el primer semestre. S'ensenyen breument els fonaments teòrics de l'anàlisi de contingut i es passa a treballar-los amb documents textuais, tant en línia com en suport físic. Es treballa la identificació de continguts rellevants i la representació en llenguatge lliure mitjançant resums documentals. A continuació, es passa a treballar vocabularis controlats: tesaurus, llistes d'encapçalaments i classificacions. Se'n treballen diferents tesaurus representatius, una llista tipus (*Lemac* i LCSH) i, com a classificació, CDU pel seu considerable valor didàctic que permet, en entendre'n el funcionament, treballar qualsevol altre esquema. L'enfocament també és, sobretot, pràctic: es treballen recursos que es resumeixen, indexen i classifiquen amb les diferents eines. Una part d'ells s'introdueix a la base de dades de Koha que ja s'havia treballat el curs anterior, completant alguns registres del catàleg amb la part de continguts i comprovant el funcionament dels registres ja complets.

Al segon semestre del tercer curs, l'assignatura **Tractament del Material Audiovisual** aprofundeix en els continguts de les assignatures prèvies. Encara que una part del temari toca aspectes generals sobre aquests materials (aspectes legals, gestió dels MAM a televisions, fonts per a l'obtenció d'imatges, etc.), el 60 % de l'assignatura se centra en la catalogació, tant descriptiva com de contingut, de materials sonors i audiovisuals. En les assignatures prèvies, per a facilitar-ne la comprensió, s'han treballat materials textuais (electrònics o en suport físic) o amb imatge fixa. Enregistraments de vídeo, so, etc. es treballen ara: se'ls hi aplica RDA i vocabularis d'indexació i se'n fan els registres corresponents en la base de dades amb Koha. Això permet de reforçar alguns aspectes

de catalogació (com ara el tractament de manifestacions amb més d'una expressió de la mateixa obra o les compilacions d'obres diferents) i, sobretot, d'indexació i anàlisi de contingut. Fins al curs passat, s'havien treballat també altres esquemes de metadades aplicats a aquests materials, però, en general, era un treball massa similar al ja fet a **Representació de la Informació: Metadades** i, a banda de recordar el que ja s'havia fet, aportava pocs continguts nous. S'ha preferit destinar aquest temps a reforçar el treball en anàlisi de contingut.

Aquesta part es recull de nou a **Web Semàntic**, assignatura obligatòria del quart curs, on es treballa l'estructura semàntica, les relacions i els vocabularis per a crear ontologies i grafs amb els estàndards RDF Schema, OWL, SKOS i SPARQL.

Totes són assignatures obligatòries sense les quals no pot obtenir-se el títol. A banda, hi ha les assignatures optatives. De les relatives a l'àrea d'organització del coneixement, **Catalogació amb RDA** vol aprofundir en l'ús d'aquest estàndard. Com les altres optatives i al contrari que les obligatòries que en tenen sis, té tres crèdits (equival a quinze sessions d'una hora i mitja). Es treballen casos que, en els cursos anteriors, han estat problemàtics: tractament de compilacions, títols preferits, alguns tipus d'entitat i de recursos, punts d'accés en obres musicals, relacions entre obres, registres d'autoritat complexos... A partir de casos diferents sobre un mateix problema, cada estudiant o parella el treballa durant la setmana i s'exposen les solucions, juntament amb la reflexió sobre com afrontar aquest problema, en la sessió següent.

En l'altra optativa, **Classificació i descripció de fons d'arxiu**, i com n'indica el nom, es treballa l'organització d'aquests tipus documental i els estàndards en ús: NODAC, ISAD, etc.

Màsters

En els ensenyaments de màster oferts a la facultat (Biblioteca Escolar i Promoció de la Lectura, Biblioteques i Col·leccions Patrimonials, Gestió de Continguts Digitals, Gestió i Direcció de Biblioteques i Serveis d'Informació, Humanitats Digitals i Recerca en Comunicació i Diversitats) només s'imparteixen continguts de catalogació en el de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials. En la resta, el treball amb metadades es dona per descomptat i no forma part dels temaris.

En el Màster Universitari de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials, enfocat a l'anàlisi, tractament i difusió de recursos de valor patrimonial, l'assignatura **Fons Personals Patrimonials** tracta la descripció i classificació d'aquest fons arxivístics.

Pel que fa als materials impresos, **Descripció i Accés al Llibre Imprès** se centra en la catalogació d'impresos anteriors a 1820, aplicant RDA a aquest tipus documental. Les característiques estructurals i físiques de l'imprès antic que determinen canvis en la catalogació d'aquests materials ja s'han vist en una assignatura prèvia, **Anàlisi Material i Formal del Llibre Antic**. L'assignatura, doncs, es dedica exclusivament a l'aplicació de l'estàndard a aquests materials, amb una pràctica de catalogació d'impresos dels segles

XVI al XIX que, codificats en MARC21, s'introdueixen en una base de dades amb el programari Koha.

Quan l'estudiant prové de titulacions de Documentació o similars, ja coneix l'estàndard RDA, etc. En canvi, la majoria d'estudiants prové d'altres titulacions. El màster és biennal i l'assignatura de Descripció i Accés es fa durant el segon semestre del primer any. Durant el primer semestre, es fan dues assignatures d'anivellament que donen a estudiants que no tenen el bagatge d'una titulació en biblioteconomia un coneixement bàsic perquè puguin enfrontar-se amb èxit a la resta d'assignatures. Una d'elles, **Tècniques Documentals**, capacita l'estudiant per a treballar RDA i MARC21, desenvolupant un treball pràctic de catalogació de recursos actuals; un cop entès com funciona l'estàndard, es pot plantejar com aplicar-lo a casos més complexos com els dels impresos antics.

Aquesta assignatura de Tècniques Documentals serà el model per a una assignatura similar, també d'anivellament, que s'impartirà en el futur Màster Universitari de Biblioteca Pública. El màster no tindrà, pròpiament, assignatures de catalogació però sí que s'ha considerat que en les assignatures d'anivellament que haurà de fer l'estudiant que no tingui una titulació en biblioteconomia, documentació o equivalent, ha d'haver-hi una on s'aprengui a fer servir els catàlegs i les bases de la catalogació i, encara que sigui a un nivell elemental, hauran de fer registres amb RDA i MARC21 i aplicar-hi llistes i classificacions. Si no, mancarà un coneixement bàsic del funcionament de la biblioteca pública, encara que aquest personal no hagi, després, de fer tasques de catalogació.

Situació anterior i canvis realitzats

Els canvis durant els dos últims cursos només s'han donat en el grau. D'una banda, un canvi en l'itinerari: fins al curs 2023-2024, les assignatures **Representació de la Informació: Catalogació i Anàlisi i Representació del Contingut** es donaven el mateix semestre, al segon del segon curs. Això, d'una banda, podia tenir l'avantatge que l'estudiant veia alhora dues cares del mateix problema i podia treballar simultàniament la representació formal i la de contingut. També permetia que el professorat de les assignatures pogués coordinar-se i treballar alguns continguts i casos conjuntament. Per contra, es tracta de dues assignatures amb un grau d'exigència alt, sobretot per la feina pràctica que representa: la coincidència en el temps implicava una dedicació molt gran de l'estudiant.

Es va valorar, per tant, fer-les en semestres diferents, ja que això, a banda de descarregar l'estudiant en aquest semestre, plantejava altres avantatges. Fent primer la de catalogació, l'estudiant ja assumeix i practica la creació de registres bibliogràfics i treballa uns tipus de relació i el control de vocabulari. Tenint això interioritzat, és més fàcil entrar en explicar aquests conceptes en la indexació i el tractament de continguts. També estan més habituats a la consulta de fonts com catàlegs d'autoritat, la qual cosa ajuda al treball amb vocabularis controlats d'indexació i a entendre'n els registres d'autoritat. Passant l'assignatura d'anàlisi de continguts al tercer curs també s'aconsegueix de fer-la un semestre més tard i, pot ser dur haver de reconèixer-ho, el grau de maduresa de qualsevol estudiant un cop acabat segon és molt més gran que en

començar-lo i, en una assignatura on entendre els conceptes i relacionar-los és tan important com en l'anàlisi de contingut, això no és poca cosa. Deslliurats de la càrrega extra de l'assignatura de catalogació i amb un grau de maduresa major, l'estudiant hauria de tenir millors resultats en l'assignatura de tercer curs: serà el curs vinent, 2025-2026 quan podrem comprovar-ho, ja que serà el primer curs on hauran fet les dues assignatures separades.

Aquest canvi implica desplaçar també les assignatures **Tractament de Material Audiovisual**, que passa del primer al segon semestre de tercer curs, i **Catalogació amb RDA** que passa del segon semestre de tercer al primer de quart. En teoria, aquest "endarreriment" també hauria d'afectar positivament el desenvolupament de les assignatures.

El segon canvi ha estat la incorporació de l'optativa de **Catalogació amb RDA**. S'ha incorporat el curs 2023-2024, durant el segon semestre. Val a dir que la previsió de matriculació no era gaire optimista: a tercer curs, que és quan poden començar a fer-se les assignatures optatives, hi arriben entre trenta i quaranta estudiants, només, i han de triar entre les diferents assignatures. Si no hi ha un mínim de cinc estudiants que la demanin, l'assignatura no es pot impartir i, sovint, s'ha donat el cas que no s'ha pogut fer una assignatura encara que estigués programada. Sorprenentment, va haver-hi una matrícula d'onze estudiants (estrictament, dotze, però un va trobar feina i no podia assistir a les classes i va renunciar-hi abans de començar). Aprofitant que no era un grup gros, s'ha pogut enfocar d'una manera molt pràctica, de resolució de casos plantejats d'una manera gradual i que calia resoldre i comentar col·laborativament, aconseguint que, tot i que les solucions proposades no fossin correctes, s'entengués clarament què calia haver fet i "enganxant" el personal. Un indicador gairebé sorprenent és que al llarg de les quinze classes, gairebé en cap d'elles ha faltat cap estudiant, la qual cosa ha estat una agradable anomalia ja que el grau d'absentisme en les classes és alt (val a dir que al tercer i quart curs i a les assignatures optatives, no tant).

La valoració és bona i alguns d'aquests estudiants, que no eren precisament els que haguéssim etiquetat com a "catalogadors vocacionals", van interessar-se per saber on trobar feines de catalogació o ampliar els coneixements en la matèria un cop graduats.

La idea és oferir l'assignatura optativa cada dos cursos, de manera que l'estudiant pugui fer-la mentre fa assignatures de tercer o quart curs i fent, així, que pugui haver-hi aquest nombre mínim d'interessats.

Comentari sobre estudiants i resultats

Tot plegat, el nombre d'hores de docència en matèries d'organització del coneixement no és tan diferent al que es feia, amb una altra distribució al llarg del currículum, en plans anteriors. No obstant això, entre els professionals en actiu que han estudiat amb plans previs, hi ha la percepció que són menys i, en bona part, es deu a la constatació, per part del personal dels centres acullen estudiants o graduats que han acabat recentment, que el nivell de qui es gradua (o de qui estudia l'últim curs, quan hi va en pràctiques) és més baix que fa anys i, per tant, no tenen les mateixes competències.

Tendim a valorar el que es fa actualment per comparació amb el que coneixem de la nostra experiència, però per valorar justament els resultats, cal considerar algunes qüestions —podríem dir-ne “externes”— que afecten substancialment el desenvolupament de l’aprenentatge i no són alienes a d’altres àmbits.

La principal és la gran diferència en el perfil de l’estudiant, tant quan arriba a la carrera com mentre la fa. En la seva majoria, són estudiants que desconeixen què es fa en aquest grau i que han tingut molt poc contacte amb biblioteques i serveis similars, que només alguns recorden de la seva infantesa. La motivació per estudiar el grau és poca i pot venir donada, essencialment, perquè la nota d’accés no és alta i sembla fàcil de fer, però ha desaparegut, pot dir-se, el component vocacional per pur desconeixement del sector laboral al qual s’integraran.

Pensem que, a diferència del que passava no fa tants anys, el jovent ha canviat molt la seva manera de relacionar-se amb el món: el grau de lectura en suport físic és molt petit i un llibre, gairebé, els resulta un element aliè a la seva quotidianitat. Preguntar-los per l’últim llibre llegit els porta a les lectures obligatòries de secundària i, si s’exclouen aquestes, no és rar que ens remetin a lectures típiques del pas de l’infantesa a l’adolescència, però molt rarament a obres com les que podríem associar a un jove fa només quinze anys. Tampoc no hi ha lectura en format digital de mitjans convencionals: llibres electrònics ni revistes o diaris en línia: el consum d’informació és, gairebé exclusivament, mitjançant xarxes socials i missatges breus. La ràdio o la televisió són pràcticament desconegudes i només hi tenen cabuda alguns programes més recents (del tipus d’*Eufòria*) que veuen en plataformes, com també alguna sèrie, però sempre “immediatament”: preguntar per alguna sèrie popular més enllà d’un any abans és poc més que absurd. El consum de cinema o de pel·lícules que no estiguin en cartellera és molt rar, fins i tot entre els estudiants que també fan Comunicació Audiovisual i que haurien de tenir, ni que fos per “vocació”, un interès per conèixer les fites de la història del cinema.

El resultat és una persona que té molt poc coneixement dels mitjans i dels recursos d’informació amb els que ha de treballar. Per exemple, a l’hora de començar a explicar RDA, la major dificultat està en el fet d’identificar elements informatius: costa que sàpiguen diferenciar un autor d’un editor, en una portada, ja que no els resulta familiar ningú i ni tan sols el mateix format, per la qual cosa, qualsevol dada que hi veuen la identifiquen com a important encara que no ho sigui.

D’altra banda, el bagatge cultural és mínim: en acabar el batxillerat, el coneixement de tot allò que abans dèiem “cultura general” que, poca o molta, donava una base sobre la que anar construint el coneixement propi, és gairebé inexistent. Això fa que, davant de recursos d’informació del tipus que sigui, tampoc no poden identificar ni situar autors, matèries ni tipus documentals i els resulta molt difícil relacionar conceptes: és un problema especialment greu en l’anàlisi de contingut i en la identificació de continguts, que dona com a resultat una indexació pobre i superficial i assignacions de classificació errònies. Comparant amb estudiants de cursos anteriors, es comprova, en aquest aspecte, una línia descendent que va agreujant aquesta situació a cada curs i que s’ha fet especialment preocupant en els estudiants que van estudiar batxillerat en el curs del confinament, per les greus mancances formatives que, en bona part, presenten.

Més preocupant, per la carrera i el futur professional que han triat, és que la majoria d'estudiants, especialment els primers cursos, mantenen una actitud molt passiva, de no saber enfrontar-se als obstacles i esperar, quan se'n troben, que algú els en doni la solució sense buscar-la. Hi ha una greu manca de curiositat i de ganes de conèixer, virtut bàsica en la nostra professió, que porta al fet que quan fan un exercici i troben una dada que desconeixen i que necessiten per poder continuar, una part important de l'alumnat opta per ignorar la dada, per donar una resposta incorrecta o inadequada o per esperar que el professor els orienti. Poca gent té la iniciativa de buscar (avui dia, on cercar una dada és fàcil de fer amb qualsevol dispositiu) una solució i continuar i, el que és pitjor, quan se'ls diu, per exemple, "si no saps què és això, no has pensat que podries buscar-ho i saber-ho?", contesten amb absoluta naturalitat "no, no hi havia pensat". Aquesta manca d'iniciativa i de curiositat va decreixent a mida que avancen en els cursos, però no desapareix i dona lloc a resultats molt millorables. Una mínima part, sobretot a tercer i quart curs, s'adona d'aquestes mancances i, sobretot, s'adona que és important fer alguna cosa per arreglar-ho i intenta posar-hi remei. La resta, simplement, considera que és així, que no és culpa seva ("ningú no m'ho ha dit mai", "fins ara no m'ha calgut fer-ho així" o "per què hauria de saber-ho?" són respostes habituals quan se'ls comenta això) i que ja s'arreglarà com sigui.

Ens trobem, doncs, amb un tipus d'estudiant molt diferent al que coneixíem i els resultats dels quals, en matèries de catalogació, presenten mancances no tant per un desconeixement de les tècniques o l'aplicació d'estàndards (que, al cap i a la fi, s'aprenen sense gaire dificultat), sinó per una molt més greu mancança de referents culturals, de la capacitat de relacionar conceptes i per una actitud poc proactiva que dificulta la capacitat de trobar solucions als problemes amb què s'ha d'enfrontar. Dissortadament, com ens diuen professors d'altres departaments, no és un perfil diferent al que tenen estudiants d'altres titulacions i és un "mal generacional", però que sigui així en la nostra titulació és especialment preocupant.

De fet, els estudiants que tenen notes altes en aquestes assignatures són competents tècnicament, entenen i saben fer servir els estàndards, però tenen aquest problema de coneixement del context i de la realitat, que intenten suplir amb la cerca d'informació quan la necessiten. Com s'ha comentat i és previsible, aquesta mancança comporta més problemes en les tasques d'anàlisi i de representació de continguts. Probablement, per a millorar-ho, també caldria augmentar les hores de docència en aquestes matèries: una sola assignatura per a fer entendre com analitzar i representar continguts és massa densa i fora preferible, com s'havia donat en altres plans, una primera d'anàlisi i una segona d'aplicació amb vocabularis controlats.

Però ens trobem amb la dificultat d'encaixar en els crèdits d'un grau tota la varietat de continguts que s'han d'ensenyar. Aquí hem de considerar que, quan vam titular-nos nosaltres o molts dels professionals en actiu, hi havia moltes tasques, procediments, etc. actuals que no existien i que avui són part habitual de la nostra professió: hi ha molts més continguts que cal assimilar i s'han d'ajustar les hores per a poder tractar-los.

L'estudiant de màster (el de Biblioteques i Col·leccions Patrimonials) té més maduresa ni que sigui pel fet d'haver fet una altra carrera i tenir més edat. També té un grau de coneixements més alt, encara que també n'hi ha que té molt bàsics i no és tan diferent de l'estudiant típic de grau. En molts casos, tenen més motivació i volen fer el màster voluntàriament, la qual cosa fa que emprenguin els estudis amb ganes: ja sigui perquè han treballat (amb beques, etc.) en arxius o biblioteques, ja sigui perquè han conegut aquest tipus de centres i hi volen treballar.

Aquesta motivació, juntament amb la maduresa, és un factor essencial perquè els resultats, en general, siguin millors que en el grau. Ens trobem que són estudiants que, havent rebut una càrrega lectiva molt menor (només l'assignatura d'anivellament de catalogació i l'obligatòria de catalogació de llibre antic), acaben manejant amb millors resultats els estàndards. No parlem d'estudiants que haguessin fet el grau i ara el màster i on és lògic aquest resultat, sinó d'estudiants que provenen de carreres com Història, Filologia o Conservació i Restauració i que han tingut el primer contacte amb RDA o MARC21 en aquestes assignatures.

Maduresa, saber enfrontar-se a reptes, un major hàbit d'estudi i de treball autònom i una major motivació, sens dubte, en són les causes. I això fa pensar que, potser, com ha passat en altres entorns, els nostres estudis haurien d'enfocar-se més cap a postgraus que en graus on l'estudiant té tantes mancances. En tot cas, això hauria d'ésser objecte d'altres debats.